

Konkluzje Rady z dnia 19 listopada 2010 r. w sprawie inicjatywy *Mobilna młodzież – zintegrowane podejście będące odpowiedzią na wyzwania stojące przed młodymi ludźmi*

(2010/C 326/05)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

MAJĄC NA UWADZE:

1. Strategię *Europa 2020*, w której wyznaczono na najbliższą dekadę ambitny cel w postaci inteligentnego i trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, a przy tym szczególnie podkreślono, że należy podjąć działania, by podnieść poziom wykształcenia, zwiększyć wskaźnik zatrudnienia oraz propagować włączenie społeczne, i w której wskazano konkretny podstawowy cel UE w dziedzinie edukacji⁽¹⁾ oraz inne cele: w dziedzinie zatrudnienia⁽²⁾, włączenia społecznego⁽³⁾ oraz badań i innowacji⁽⁴⁾.
2. Konkluzje Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020)⁽⁵⁾, które pozostają podstawą takiej współpracy i uzupełniają strategię *Europa 2020* i w których zwrócono uwagę, że kształcenie i szkolenie mogą w niezwykle istotny sposób pomóc sprostać wielu wyzwaniom społeczno-gospodarczym, demograficznym, ekologicznym i technicznym stojącym obecnie przed Europą, a także w których wyznaczono cztery cele strategiczne⁽⁶⁾ mające służyć trwałemu dobrobytowi gospodarczemu i zatrudnialności oraz osobistej, społecznej i zawodowej samorealizacji wszystkich obywateli.
3. Rezolucję Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży⁽⁷⁾, w której to rezolucji stwierdzono, że od ułatwiania młodym kobietom i mężczyznom włączenia społecznego i integracji zawodowej – podobnie jak od promowania samorealizacji, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej – w zasadniczy sposób zależy, czy osiągnięte zostaną cele europejskiej strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Bardzo ważne jest, by stworzyć warunki, które pozwolą wszystkim młodym ludziom jak najlepiej wykorzystać posiadany potencjał. W rezolucji zaapelowano

(1) Cel ten to dwa zadania: zmniejszyć odsetek osób przedwcześnie kończących naukę do poniżej 10 % oraz zwiększyć do co najmniej 40 % odsetek osób w wieku 30–34 lata mających wykształcenie wyższe lub równoważne.

(2) Podnieść wskaźnik zatrudnienia wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lata do 75 %, m.in. zwiększając zatrudnienie wśród młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniej integrując legalnych migrantów.

(3) Uwolnić co najmniej 20 milionów osób od ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego.

(4) Poprawić warunki prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, zwłaszcza by łączny poziom inwestycji publicznych i prywatnych w tym sektorze osiągnął 3 % PKB.

(5) Dz.U. C 119 z 28.5.2009.

(6) Cel 1: Realizacja koncepcji uczenia się przez całe życie i mobilności; cel 2: Poprawa jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia; cel 3: Promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej; cel 4: Zwiększanie kreatywności i innowacyjności, w tym przedsiębiorczości, na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia.

(7) Dz.U. C 311 z 19.12.2009.

więc o konkretne inicjatywy w dziedzinie polityki młodzieżowej – tzn. o ukierunkowane na młodzież strategie i działania w takich obszarach, jak uczenie się pozaformalne, zaangażowanie, wolontariat, praca z młodzieżą, mobilność, informowanie, włączenie społeczne, kultura oraz zdrowie. Zaapelowano też o inicjatywy włączające problematykę młodzieżową do innych stosownych obszarów polityki, czyli o podejście międzysektorowe.

4. W ramach strategii *Europa 2020* państwa członkowskie i Unia Europejska powinny dokonać reform skutkujących inteligentnym wzrostem, który sprzyjać będzie włączeniu społecznemu, tj. wzrostem, którego motorem będą wiedza i innowacje i który przyniesie jak największe zaangażowanie obywateli. Reformy te powinny być nakierowane na podniesienie jakości kształcenia i szkolenia, doskonalenie badań oraz promowanie transferów innowacji i wiedzy na całym obszarze UE. Powinny one skłaniać do przedsiębiorczości oraz umożliwiać przekształcanie twórczych pomysłów w nowatorskie produkty, usługi i procesy, które pomogą stymulować wzrost gospodarczy, tworzyć wysokiej jakości trwałe miejsca pracy, zapewnić spójność terytorialną, gospodarczą i społeczną oraz sprawnie i skutecznie rozwiązywać problemy społeczne w Europie i na świecie.

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE:

Komunikat Komisji pt. *Mobilna młodzież: inicjatywa na rzecz uwolnienia potencjału młodzieży ku inteligentnemu, trwałemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi gospodarczemu w Unii Europejskiej*⁽⁸⁾, w którym to komunikacie młodzież uznano za centralny podmiot ramowego programu działań UE.

PLANUJĄC:

Rozważyć propozycje zawarte we wspomnianej inicjatywie, tzn. propozycje dotyczące nowych kluczowych działań oraz wzmocnienia działań dotychczasowych – zarówno w państwach członkowskich, jak i na szczeblu europejskim – mające pomóc młodzieży reagować na stojące przed nią liczne wyzwania natury społeczno-gospodarczej i odnieść sukces w społeczeństwie opartym na wiedzy.

UZNAJE, ŻE:

1. Choć dobrobyt w Europie w dużej mierze zależy od młodzieży, wciąż zbyt duża liczba młodych ludzi ma poważne problemy z realizacją swojego potencjału i z należytym uczestnictwem w życiu społecznym: zbyt wiele osób porzuca szkołę bez zdobycia kwalifikacji lub z niewystarczającymi umiejętnościami, nie może znaleźć

(8) Dok. 13726/10.

zatrudnienia i staje w obliczu wykluczenia społecznego, co z kolei generuje wysokie koszty zarówno dla danej osoby, jak i dla całego społeczeństwa. Aby tej sytuacji zaradzić, należy zastosować bardziej zintegrowane, międzysektorowe podejście do polityki kształcenia i szkolenia, polityki młodzieżowej, zatrudnieniowej oraz społecznej, które opierałoby się na obecnych atutach i przewidywało nowe skuteczne środki.

2. Przed wieloma państwami członkowskimi wciąż jeszcze stoi zadanie wdrożenia krajowych strategii i instrumentów na rzecz uczenia się przez całe życie, które są nieodzowne, by nie tylko młodzi ludzie, lecz także dorośli w ciągu swojego życia zawodowego mogli nabywać, podtrzymywać i rozwijać wiedzę, umiejętności i kompetencje. Potrzebne są zwłaszcza bardziej elastyczne ścieżki nauki, które pozwolą kobietom i mężczyznom przemieszczać się – na różnych etapach życia – pomiędzy różnymi systemami kształcenia i szkolenia oraz między formalnym, pozaformalnym i nieformalnym środowiskiem uczenia się i które będą przyciągać osoby uczące się w sposób nietradycyjny.
3. W najbliższych latach coraz więcej zawodów wymagać będzie wysokich kwalifikacji⁽¹⁾, tymczasem obecnie w UE odsetek osób o wykształceniu wyższym lub równorzędnym⁽²⁾ jest niższy niż u jej konkurentów, podobnie jak odsetek naukowców. Ponadto, aby rozwijać innowacyjny potencjał Europy, potrzeba będzie partnerstw w obszarze wiedzy oraz ściślejszych związków pomiędzy światem kształcenia i szkolenia, badań i biznesu – tak by wzmocnić trójkąt wiedzy. Pozwoli to także pomóc osobom zatrudnionym w zawodach wymagających niskich kwalifikacji lepiej dostosowywać się do zmiennych wymagań rynku pracy.
4. Mobilność edukacyjna nie tylko może pomóc zrealizować cele osobiste i społeczno-gospodarcze, lecz także być odpowiednim sposobem zwiększania szans na zatrudnienie i nabywania bądź doskonalenia kompetencji zawodowych, pedagogicznych, językowych, interpersonalnych i międzykulturowych. Może także sprzyjać poprawie jakości instytucji edukacyjnych oraz zwiększaniu ich współpracy. Choć programy i instrumenty polityki UE znacznie pomogły już w przedmiotowej dziedzinie, wciąż istnieje znaczny niewykorzystany potencjał, a mobilność edukacyjna zbyt często pozostaje marginalna. Należy aktywnie sprzyjać możliwościom podejmowania mobilności edukacyjnej w ramach edukacji formalnej przez takie grupy, jak młodzi uczący się dorośli, nauczyciele, szkoleniowcy i kadra edukacyjna. Młodzi dorośli powinni także móc korzystać z takich możliwości w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Ponadto należy zastanowić się nad nowymi formami takiej mobilności – np. nad mobilnością wirtualną – poszerzyć dostęp do nich i zwrócić przy tym szczególną uwagę na grupy defaworyzowane i na płeć.

⁽¹⁾ Wskaźnik zawodów wymagających wysokich kwalifikacji wzrósł z 29 % w 2010 roku do ok. 35 % w 2020 roku (szacunki Cedefop).

⁽²⁾ Odsetek mieszkańców UE o wykształceniu wyższym lub równorzędnym wyniósł w 2009 roku 32,3 % (Eurostat).

DLATEGO ZGADZA SIĘ, ŻE:

1. Dążąc do realizacji celów przedstawionych w inicjatywie *Mobilna młodzież*, Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny współpracować w ogólnym kontekście strategii *Europa 2020*, a jednocześnie dbać o spójność działań z obowiązującymi uzgodnieniami, zwłaszcza tymi, które poczyniono w kontekście strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), europejskiej strategii zatrudnienia oraz odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży. Prowadząc przedmiotowe działania oraz stosując procedury monitorowania i raportowania, postępować zgodnie ze wspomnianymi wyżej ramami i respektować ich stosowne cele i zasady ogólne. Działania należy ściśle koordynować i na każdym szczeblu włączać w nie stosowne strony lub zapewniać współpracę z nimi, m.in. w formie zorganizowanego dialogu.
2. Ramami skoordynowanych działań politycznych, z których większość leży w gestii państw członkowskich, są zintegrowane wytyczne⁽³⁾ związane ze strategią *Europa 2020*. Kluczową rolę w realizacji inicjatywy *Mobilna młodzież* oraz szerzej: strategii *Europa 2020*, w tym w realizacji przewidzianego w niej podstawowego celu UE w dziedzinie kształcenia i szkolenia, powinna odegrać Rada ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu, która prowadziła odpowiednie działania monitorujące, umożliwiała uczenie się od siebie nawzajem oraz przygotowywała materiały na posiedzenia Rady Europejskiej.
3. Potrzebne są dodatkowe wysiłki, by pomóc młodzieży sprostać licznym stojącym przed nią wyzwaniom społeczno-gospodarczym. Jednak w czasach ograniczeń budżetowych wysiłki te należy skupić na optymalizacji i racjonalizacji celów politycznych i inwestycji, ściślej wiążąc je z celami strategii *Europa 2020* i z priorytetami strategicznych ram ET 2020.
4. Dużą rolę w realizacji celów przewidzianych w inicjatywie *Mobilna młodzież* oraz ogólniej: w strategii *Europa 2020*, mają do odegrania obowiązujące programy UE, takie jak *Uczenie się przez całe życie*, *Erasmus Mundus* czy *Młodzież w działaniu*, nawet jeżeli ich zakres jest szerszy niż przedmiotowej inicjatywy. Zarówno szeroki zakres tych programów, jak i ich wkład w realizację inicjatywy należy mieć na uwadze, planując ich przyszłe edycje.
5. Należy aktywnie zachęcać do większej mobilności, w tym mobilności obejmującej kraje trzecie i kraje kandydujące, stosując odpowiednie programy i mechanizmy. Mobilność edukacyjna powinna mieć także wymiar jakościowy

⁽³⁾ Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityki zatrudnienia państw członkowskich: zintegrowane wytyczne dotyczące strategii *Europa 2020* – część druga.

i powinna się opierać na dobrze funkcjonującej współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia. Chcąc podnieść jakość i różnorodność mobilności, należy zbadać, jakie możliwości dają inne istniejące formy współpracy. Jednak mobilność nie może być celem samym w sobie, ale raczej sposobem na powszechniejsze nabywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji i na realizację wyzwań osobistych i społecznych.

ZGADZA SIĘ RÓWNIEŻ, ŻE:

Aby sprostać nakreślonym wyżej wyzwaniom, potrzeba środków zarówno na szczeblu państw członkowskich, jak i na szczeblu europejskim, które – z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości – przyczynią się do realizacji zarówno podstawowych, jak i szeroko pojętych celów strategii *Europa 2020* oraz związanych z nią inicjatyw przewodnich.

W ramach inicjatywy przewodniej *Mobilna młodzież* należy rozważyć następujące kierunki działań:

W odniesieniu do kształcenia i szkolenia:

- działanie na rzecz pełnego wdrożenia zintegrowanych strategii uczenia się przez całe życie,
- zapewnienie możliwości nabycia kompetencji kluczowych, których potrzebują wszyscy, zwłaszcza osoby z grup defaworyzowanych, by odnieść sukces w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- poszerzenie uczestnictwa w edukacji wyższej lub równorzędnej,
- zwiększanie jakości i atrakcyjności edukacji na wszystkich szczeblach, zwłaszcza szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego,
- promowanie korzyści wynikających z mobilności edukacyjnej, tzn. zdobywania wiedzy, umiejętności i doświadczenia.

W odniesieniu do młodzieży:

- promowanie podejścia międzysektorowego, tzn. powiązań pomiędzy polityką młodzieżową a innymi stosownymi dziedzinami polityki,
- jakościowe i ilościowe poszerzenie mobilności wszystkich młodych ludzi – zwłaszcza tych o mniejszych szansach – w kontekście uczenia się pozaformalnego i nieformalnego,
- promowanie efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego i powszechniejsze ich uznawanie, tak by

młodzi dorośli mieli łatwiejszy dostęp do formalnego kształcenia i szkolenia i do rynku pracy,

- zachęcanie młodzieży do uczestnictwa w życiu demokratycznym.

W odniesieniu do zatrudnienia:

- Polityka kształcenia i szkolenia, polityka młodzieżowa i zatrudnieniowa powinny w skoordynowany sposób objąć sekwencję działań, które młodzi ludzie muszą podjąć, przechodząc z etapu edukacji do etapu zatrudnienia. Polityki zatrudnienia powinny przyczynić się do ograniczania bezrobocia wśród młodzieży i do poszerzania jej perspektyw zawodowych, co w zasadniczy sposób pomoże osiągnąć cel, którym jest wyznaczony w strategii *Europa 2020* na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego wskaźnik zatrudnienia w wysokości 75 %.

ZWRACA SIĘ ZATEM DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:

W pełni zrealizowały obecne działania i opracowały przyszłe polityczne inicjatywy służące osiągnięciu szeroko pojętych celów inicjatywy *Mobilna młodzież* w szerokim kontekście strategii *Europa 2020* oraz osiągnięciu podstawowego celu UE wiążącego się z kształceniem i szkoleniem.

Czyniąc to, państwa członkowskie i Komisja powinny:

1. Zadbać o ścisłe związki między wszystkimi stosownymi dziedzinami polityki – a zwłaszcza polityką edukacyjną, młodzieżową, społeczną, zatrudnieniową, badawczą i innowacyjną – tak by można było zbadać możliwość wyznaczenia wspólnych celów.
2. Zadbać, by Rada ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu oraz inne stosowne formacje Rady w pełni odegrały przypadającą im rolę w realizacji strategii *Europa 2020*, zwłaszcza regularnie dostarczały Radzie Europejskiej informacji o postępach w realizacji podstawowych celów UE.
3. Zracjonalizować oraz zapewnić pełne i skuteczne wykorzystanie programów i budżetów UE, w tym – w stosownym przypadku – łącząc je z zasobami krajowymi i regionalnymi oraz rozważając wykorzystanie europejskich funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego.
4. Dążyć do zmaksymalizowania potencjału innych oraz ewentualnie nowych źródeł finansowania na potrzeby promowania mobilności edukacyjnej i zawodowej.
5. Miały na względzie wpływ niniejszych konkluzji na przyszłe edycje programów UE i na jej kolejne ramy finansowe.